

ECONOMICS MICRO EXAM 2023-2024 Prof C. Edoardo

Liam Luys

KU Leuven

Veel succes met het examen!

Ik heb geprobeerd een samenvatting te maken die alle info bevat uit de cursustekst/slides.

Geen garantie dat alles er in staat en/of juist is, doe zeker de boeken ook open.

Foutje gevonden? Laat het zeker weten, dan pas ik het aan!

Module 1

1. Consumer Demand

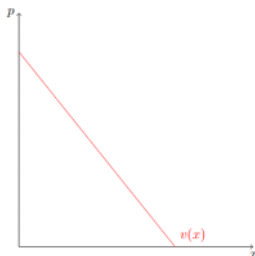
1.1 Individual Demand

Demand Function $x_D(p)$

- Hoeveel vraag is er naar bepaald product?
- Invers verband met prijs p van product

Willingness to pay $v(x)$

- Hoeveel is klant bereid te betalen?
- Daalt naarmate x verhoogt, hoe meer kopen hoe minder waarde hechten aan nog extra
- Inverse demand function

$$p = v(x)$$

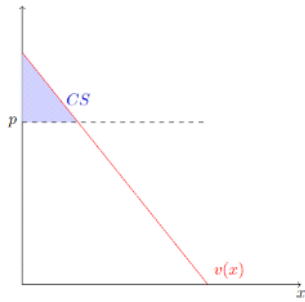
Utility Function $u(x)$

- Totale waarde van de gekochte hoeveelheid
- $u(x) = \int_0^x v(s) ds$
- $u''(x) = v'(x) < 0$

$u'(x) = v(x) \rightarrow$ Waarde van extra eenheid van product na consumeren van x eenheden
 $u(x) = \int v(x) \rightarrow$ Totale waarde van product

Consumer Surplus CS

- Wanneer klant meer wil betalen dan huidige prijs (en dus overschot heeft!)
- Hoe groter, hoe beter voor klant
- $CS = u(x) - px = \int_0^x v(s) ds - px = \int_0^x (v(s) - p) ds$

Maximale Surplus

- Beste situatie voor klant
- $\max_x u(x) - px \rightarrow u'(x) - p = 0 \rightarrow v(x) - p = 0 \rightarrow p = v(x) \rightarrow \text{FIRST ORDER CONDITION}$
- Doordat $u''(x) < 0$, weten we dat First Order Condition een maximum voorstelt

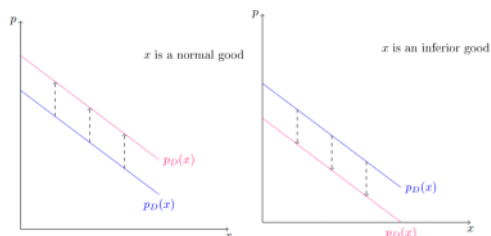
1.2 Income and Prices

Echte wereld

- Vraag hangt af van inkomen en prijzen
- Persoonlijke factoren: smaak, stijl, bewustzijn, ...

Producten

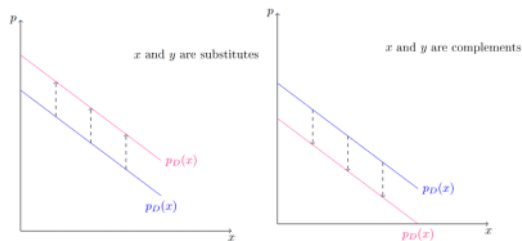
- Normaal
  - o Vraag stijgt als inkomen stijgt
  - o Restaurant, auto's, ...
- Inferieur
  - o Vraag daalt als inkomen stijgt
  - o Zelfklussen, openbaar vervoer, ...

Inkomen stijgt, andere verdeling van uitgaven

Relaties tussen producten

- Complements
  - o Als prijs van A daalt, meer vraag voor B
Vb. *Software en hardware*
- Substitutes / Vervanging
  - o Als prijs van A daalt, minder vraag voor B
Vb. *sushi en frieten*

2. Firm Supply / Aanbod Fabrikant

Hoeveel goederen moet fabrikant maken?

2.1 Individual Supply

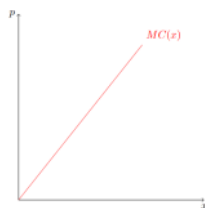
Casus Frietkraam

- Volgt prijs van andere frietkramen
  - o Bij prijsstijging klanten kwijt
- Wanneer marktprijs laag is, beperkte moeite en middelen in verkoop
- Als marktprijs stijgt, productie uitbreiden door meer middelen in te zetten voor meer winst
  - o Beperkte mogelijkheden --> Zie cursus p6

2.2 Cost Function and Profit maximization

Marginale Kostfunctie $MC(x)$

- Kost van extra productie wanneer huidig productielevel gelijk is aan x
- MC stijgende functie

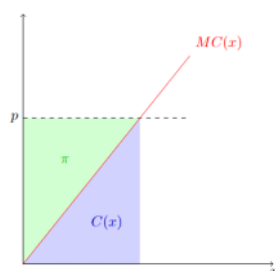

Kostfunctie $C(x)$

- Totale kost van productielevel x
- $C(x) = \int_0^x MC(s) ds$
- $C''(x) = MC'(x) > 0$

Winst π

- Verkoopprijs - Kosten Productie
- $\pi = px - C(x)$

Hoe groter productie, hoe minder winst

Maximale winst

- Beste situatie voor fabrikant
- $\max_x \pi(x) = \max_x px - C(x) \rightarrow p = C'(x) = MC(x) \rightarrow \text{FIRST ORDER EQUATION}$

Inverse Aanbod Functie

- $p_S(x) = MC(x) \rightarrow$ Bedrijven kiezen productie zodat $p=MC(x)$ klopt!!!

2.3 Sunk Costs and entry decisions

Starten van bedrijf

- Vaste kosten κ bij opstart --> Impact op winst

$$\pi(x) = px - C(x) - \kappa$$

- Als $\pi(x) < 0$ door toevoeging vaste kost --> Bedrijf niet opstarten!

2.4 Capital, labour and technology

Input bij productie

- Kapitaal
  - o Niet-menselijke factoren in productieproces
- Werk
  - o Mensen werken voor bedrijf en krijgen loon/wage

Technologische vooruitgang

- Leidt tot verandering in kostfunctie
- Meer output produceren met zelfde input

3. Market Equilibrium

Concurrerende Markt

- Als actie van agenten geen invloed hebben op prijs en de agent alleen handelt
- Consument en bedrijf zijn "price takers"

3.1 Aggregate Demand

Samengevoegde Vraag

- Samenvoeging van alle N individuele klanten
  - o Elk met eigen surplus u_i
  - o Elk wil de maximalisatie van surplus volbrengen: $p = v(x)$

$$x_D(p) = \sum_{i=1}^N x_D^i(p)$$

$$CS = \int_0^x p_D(s) ds - px \quad \text{met } p_D(s) = x_D^{-1}(p) \text{ de inverse}$$

3.2 Aggregate Supply

Samengevoegde Aanbod

- Producties van gelijke producten door N verschillende bedrijven
  - o Elk eigen kostfunctie $C^i(x)$
  - o Elk wil de maximale winst: $p = MC^i(x)$

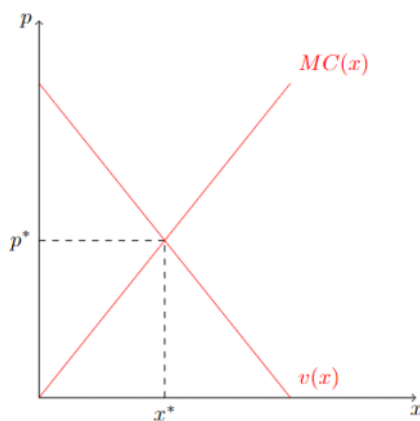
$$- x_S(p) = \sum_{i=1}^N x_S^i(p)$$

3.3 Demand meets supply

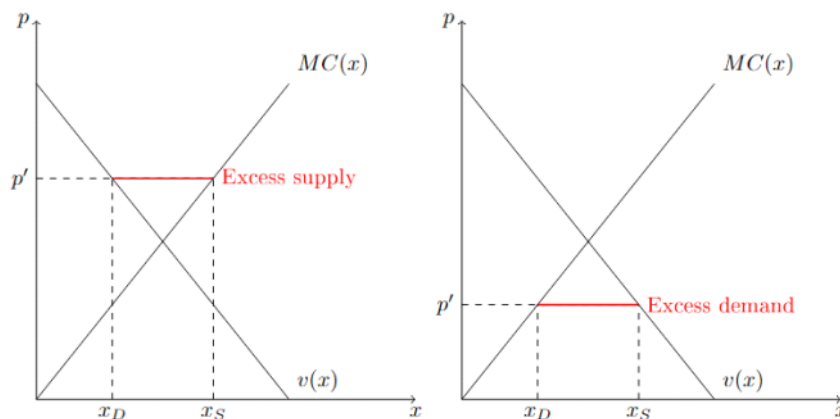
Evenwicht Vraag en Aanbod

- Snijpunt van inverse demand en inverse supply functie
- p^* en x^* de waarden waarvoor geldt:

$$p^* = MC(x^*) = v(x^*)$$

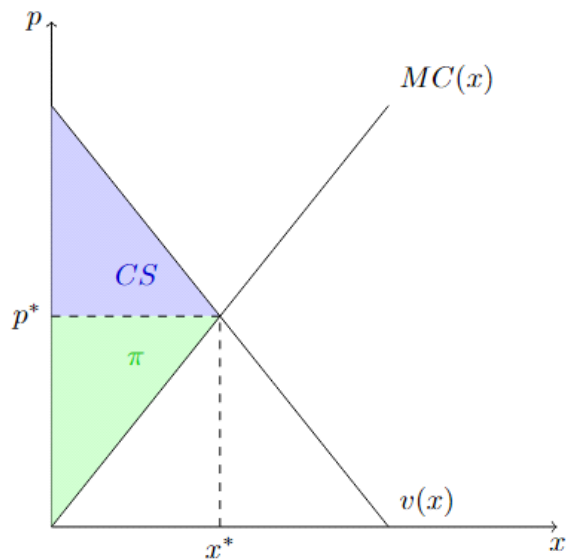
- Wat bij prijzen die groter (links) of kleiner (rechts) zijn dan p^* ?
  - o Overmaat / Excess aan vraag of aanbod
  - o Nooit een voordeel voor bedrijf!

3.4 Pareto Efficiency

Pareto Efficiënt

- Het is niet mogelijk om iemand beter te maken zonder nadeel voor anderen
- Toepasselijk op markt evenwicht
- Zegt niet dat alle agenten zelfde winst halen uit evenwicht

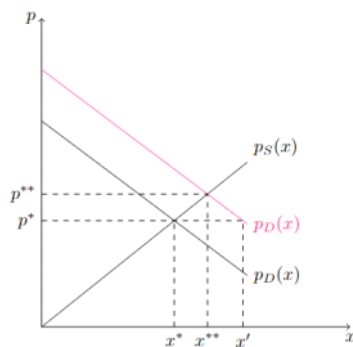

4. Market Changes

Welke invloed hebben wijzigingen op het marktevenwicht?

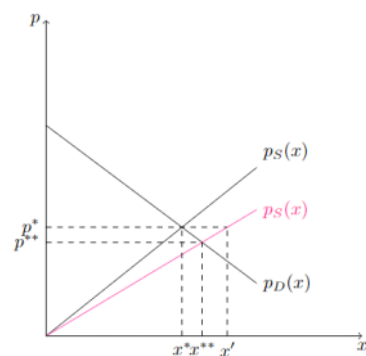
4.1 Changes in demand

Stijging inkomen --> Consument wil voor zelfde prijs meer goederen --> Meer vraag x --> Prijs stijgt door bedrijf

4.2 Changes in supply

Daling prijs materialen --> bedrijf kan voor zelfde prijs meer produceren --> daling prijs

5. Elasticities

Prijs elasticiteit Demand

- Percentage daling in vraag van consument $x_D(p)$ wanneer de prijs verdubbelt

$$\epsilon_D(p) = \left| \frac{dx_D(p)}{dp} \frac{p}{x_D(p)} \right|$$

Vb elasticiteit van 1.5 --> Wanneer prijs verdubbelt gaat vraag dalen met 150%

- Niet constant over demand-curve

Prijs elasticiteit Supply

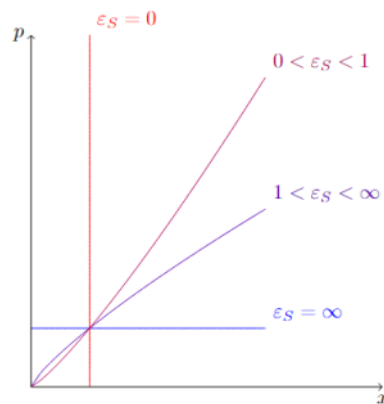
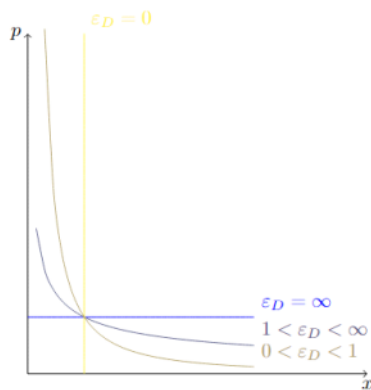
- Percentage daling van productie $x_S(p)$ wanneer prijs verdubbelt

$$\epsilon_S(p) = \left| \frac{dx_S(p)}{dp} \frac{p}{x_S(p)} \right|$$

- Niet constant over supply-curve

Eigenschappen Elasticiteit

- Hoge elasticiteit
  - o Elastic
  - o Consumenten gevoeliger aan verandering prijs bij elastische demand
- Lage elasticiteit --> Inelastic

Nagekeken en vervolledigd op 03/06/2024

Module 2

1. Taxes in the goods market

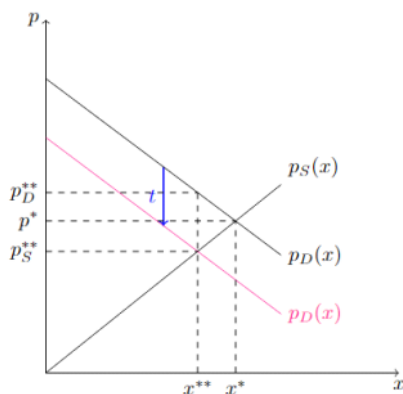
Taxes / Belastingen

- Zeer belangrijke en grote vorm van inkomsten voor de overheid
- Nodig om een land in stand te houden

1.1 Taxing Consumption

Value-Added Tax VAT / BTW

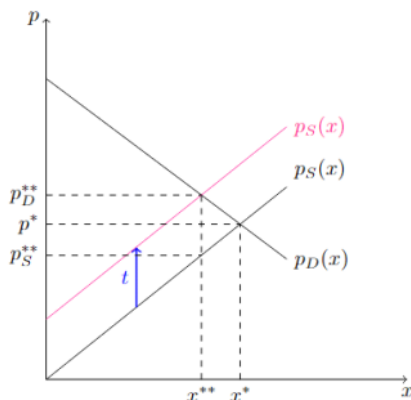
- Bedrag dat je betaalt aan overheid als je een product koopt
- Marktevenwicht wijzigt!
  - $p_D = p + t \rightarrow$ *Klant betaalt meer*
  - $p_S = p \rightarrow$ *Bedrijf krijgt evenveel*

1.2 Taxing firm profits

Belasting op geproduceerde goederen

- Marktevenwicht wijzigt
  - $p_D = p$
  - $p_S = p + t$

Besluit

- Maakt niet uit wie de BTW moet betalen, totaal effect op marktevenwicht blijft gelijk

2. Taxes and Welfare

Welke invloed heeft de invoering van BTW op de welvaart en bedrijven?

2.1 Welfare losses

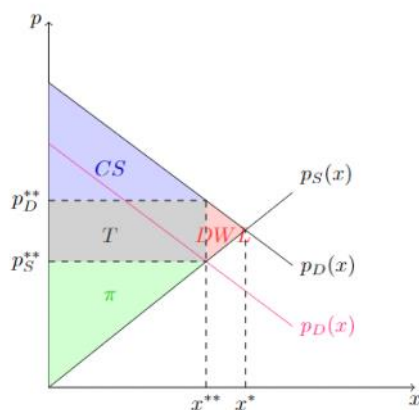
Evenwicht met Taks

- Er bestaan consumenten die niet kopen ondanks $v(x) > p$
- Er bestaan bedrijven die niet produceren ondanks $MC < p$
- Door invoering taks zijn consumenten afgeschrikt en bedrijven minder winst

Deadweight Loss DWL

- Welvaartverlies door invoering Taxes
- Komt voor bij Pareto-inefficiëntie

$$- DWL = \int_{x^{**}}^{x^*} (p_D(s) - p_S(s)) ds = \int_{x^{**}}^{x^*} (v(s) - MC(s)) ds$$

2.2 Tax Revenues

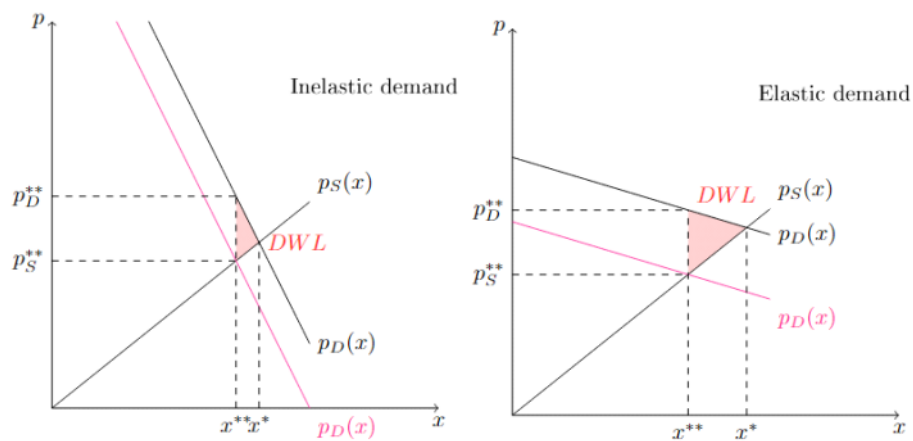
Inkomsten voor overheid T

$$T = t * x^{**}$$

- Geld gebruikt voor publieke uitgaven overheid
- Inkomsten kunnen terug verdeeld worden naar consument en bedrijf

2.3 What goods should be taxed?

Inelastic <-> Elastic

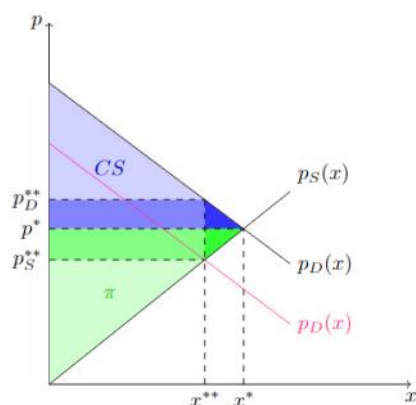

	Low ε_D	High ε_D
Low ε_S	Small DWL	Small DWL
High ε_S	Small DWL	Large DWL

2.4 The unequal burden of taxation

Gevolgen invoering tax?

- Welvaart (bedrijven en consumenten!)
  - o Wijziging consumer surplus
  - o Wijziging profit

	Low ε_D	High ε_D
Low ε_S	$\Delta DWL \sim \Delta \pi$	$\Delta DWL < \Delta \pi$
High ε_S	$\Delta DWL > \Delta \pi$	$\Delta DWL \sim \Delta \pi$

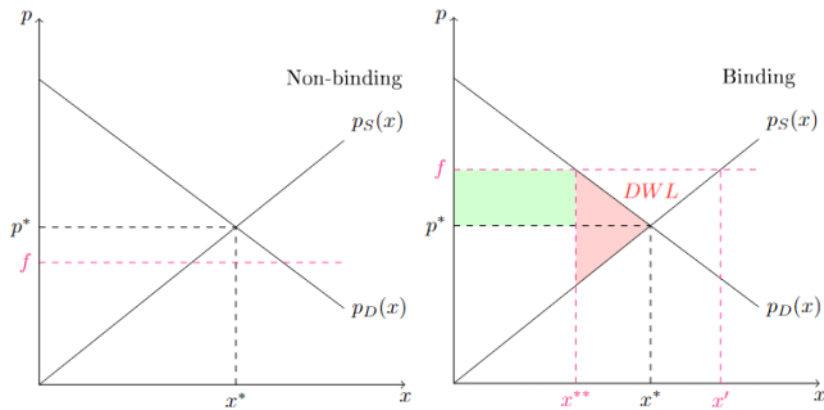
3. Price Restrictions

Hoe welvaartsverlies binnen marktevenwicht beperken?

3.1 Price Floors

Price Floor

- Minimumprijs f bij verkoop goederen
- Ontstaat een supply-overshot

3.2 Minimum Wage

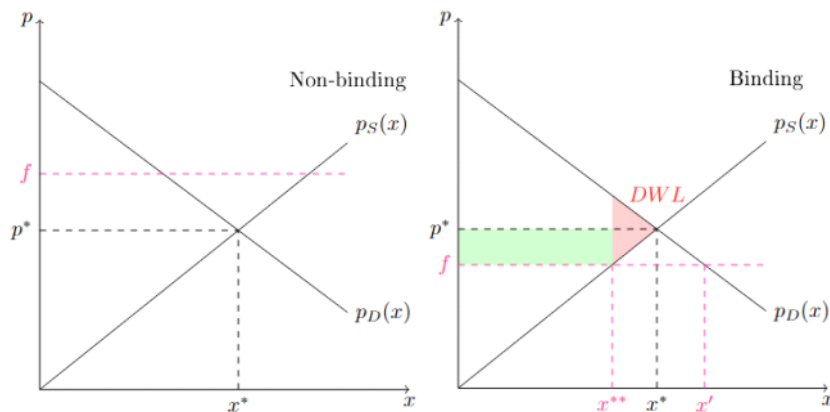
Minimumloon

- Zorgt voor algemeen meer werkende mensen
- Afweging tussen beperking winst van bedrijf en anderzijds het voordeel van werknemers en hun welvaart

3.3 Price Ceilings

Price Ceiling

- Maximumprijs c voor verkoop van goederen
- Ontstaat demand-overschot

Besluit Restricties

- In algemeen een daling van welvaart
- Voordelig voor één zijde van de markt

4. Externalities

Extern Effect

- Wanneer productie/consumptie de welvaart beïnvloedt van een derde externe partij
- Kan positief of negatief zijn

4.1 Production Externalities

Market Failure

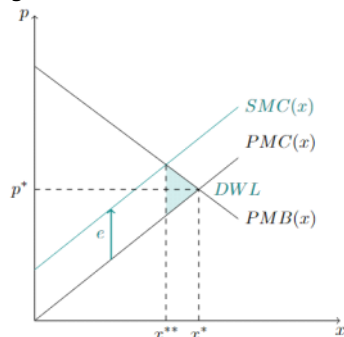
- Aanwezigheid externe effecten
- Niet langer Pareto-efficiënt!

- Twee kosten in productie
  - o Private Marginale Kost (PMC): maken van het product
  - o Sociale Marginale Kost (SMC): kost voor externe partijen en omgeving

Beslissing hoeveel productie door bedrijf

- Enkel de PMC wordt in rekening gebracht

Vb: negatieve externaliteit --> $SMC > PMC$

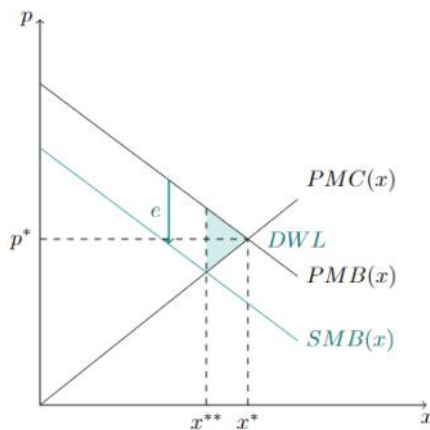
4.2 Production Externalities

Twee soorten winst

- Private Marginale winst (PMB): winst van consument die product koopt
- Sociale Marginale winst (SMB): winst van omgeving door consument en aankoop

Beslissing hoeveelheid aankoop door consument

- Enkel PMB wordt in rekening gebracht door consument

	Production	Consumption
Negative	Overproduction ($x^* > x^{**}$)	Overconsumption ($x^* > x^{**}$)
Positive	Underproduction ($x^* < x^{**}$)	Underconsumption ($x^* < x^{**}$)

4.3 Bargaining and property rights

Impact externe effecten

- Op omgeving en de bronnen van derde partijen
- Belangrijk om rechten af te spreken!

Coase Theorema

- Particuliere economische deelnemers kunnen probleem van externe effecten onderling oplossen

4.4 Taxes en Quotas

Hoe omgaan met market failure?

- Beleidsmakers kunnen taxes en quotas inzetten om sociale optimum te herstellen

Pigouvian Taxes

- Heffen van belastingen op marktactiviteiten met negatieve externe effecten
- Belasting gelijk aan de maatschappelijke/sociale kost
- In praktijk redelijk wat kritiek op deze aanpak

Quotas

- Restrictie op aantal handelingen in marktevenwicht
- Wettelijk toegestane of vereiste hoeveelheid van iets wat geproduceerd of verbruikt wordt
- Manier voor overheid om evenwicht te behouden

5. Public Goods

Publieke Goederen

- Non-excludable: Mensen zijn (bijna) verplicht het te gebruiken
- Non-rival: Geen competitie tussen personen die hetzelfde product gebruiken

Vb. nationale leger

5.1 Free Riding Problem

Free Riding Problem

- Gebruik maken van dienst of product zonder ervoor te betalen
- Geen donaties geven aan publieke diensten omdat andere het toch al doen
- Is voorbeeld van markt failure

5.2 Taks-funded public goods

Hoe free riding probleem aanpakken?

- Bedrijven voor gemeenschappelijke goederen financieren met belastingsinkomen
- Wordt op grote schaal gedaan!

Nagekeken en vervolledigd op 03/06/2024

Module 3

1. Production Functions

Productiefunctie

- Functie van bedrijf om inputs om te zetten in uitvoer (producten) op de markt
- Relatie tussen input en output

1.1 Average and marginal returns

Argumenten Productiefunctie

- Kapitaal / Capital K
- Werk / Labour L

Average Product of Capital / Labour

$$AP_K(K, L) = \frac{f(K, L)}{K} \qquad AP_L(K, L) = \frac{f(K, L)}{L}$$

Marginal Product of Capital / Labour

$$MP_K(K, L) = \frac{\partial f(K, L)}{\partial K} \qquad MP_L(K, L) = \frac{\partial f(K, L)}{\partial L}$$

Elasticities

$$\epsilon_K(K, L) = \frac{K}{L} \frac{\partial f(K, L)}{\partial K} \qquad \epsilon_L(K, L) = \frac{L}{K} \frac{\partial f(K, L)}{\partial L}$$

1.2 Diminishing returns and homogeneity

Afnemende Opbrengsten

- Als marginale product van kapitaal $MP_K(K, L)$ daalt in K
- Als marginale product van werk $MP_L(K, L)$ daalt in L

$$\frac{\partial^2 f(K, L)}{\partial K^2} < 0, \quad \frac{\partial^2 f(K, L)}{\partial L^2} < 0$$

- Eén factor van $f(K, L)$ verhogen en de andere constant houden geeft meestal problemen!
- Beide factoren van $f(K, L)$ verhogen met gelijke waarde --> Homogene functie van graad r

$$\lambda^r x = f(\lambda K, \lambda L)$$

- $r > 1 \rightarrow$ Stijgende opbrengst op schaal
- $r = 1 \rightarrow$ Gelijke opbrengst op schaal
- $r < 1 \rightarrow$ Dalende opbrengst op schaal

1.3 Cobb-Douglas

Cobb-Douglas Productiefunctie

- Vaak gebruikt in economische analyse
- $f(K, L) = AK^\alpha L^\beta$ met $\alpha, \beta > 0$ en $A \rightarrow \text{Total Factor Productivity}$
- Homogene functie van graad $\alpha + \beta$
 $f(\lambda K, \lambda L) = \lambda^{\alpha+\beta} f(K, L)$

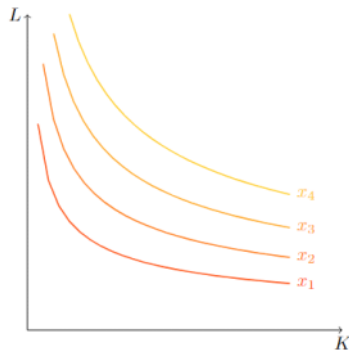
1.4 Isoquants

Isoquant

- Impliciete relatie tussen kapitaal en werk door productiefunctie
- Verzameling van input-combinaties die gelijke output-levels hebben

x -isoquant = set variabelen (K, L) zodat $f(K, L) = x$

- Grafische voorstelling mogelijk
  - o Geen kruisende lijnen!

Marginal rate of Technical Substitution MRTS

- Geeft aan hoeveel werk vervangen kan worden bij één eenheid van kapitaal zodat de output constant blijft

$$MRTS(K, L) = -\frac{dL}{dK} = -\frac{MP_K(K, L)}{MP_L(K, L)}$$

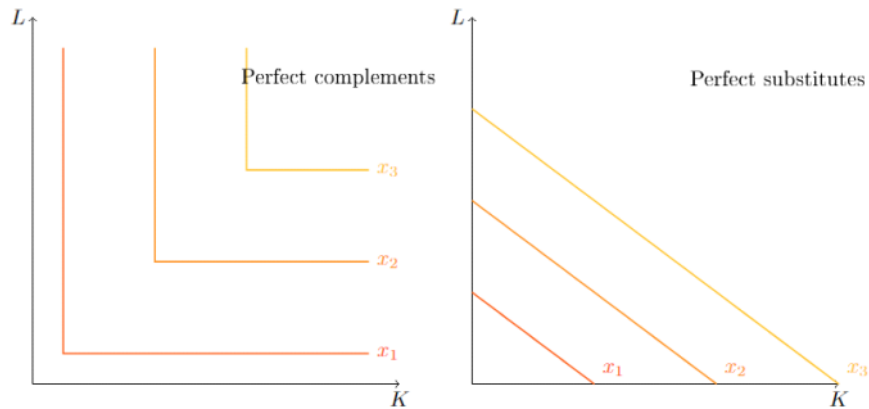
1.5 Perfect Complements and Substitutes

Perfect Complements

- Wanneer technologie impliceert dat inputs gebruikt worden in vaste hoeveelheden

Perfect Substitutes

- Wanneer inputs gelijke invloed hebben en vervangen kunnen worden door elkaar
Vb: Robots en mensen in fabriek

2. Profit Maximization

Bedrijven in Competitieve Markt

- Willen maximale winst
- Hebben prijzen en technologie gegeven, bepalen zelf hoeveel kapitaal en arbeid in productie zit

2.1 Short-Run Profits

Short Run: Werk is flexibel, kapitaal is vast

$x = f(K, L)$ met K vast

w = prijs per eenheid werk (loonratio)

Maximalisatie Winst: $\max_L pf(K, L) - wL$

FIRST ORDER: $p MP_L(K, L) = w$

SECOND ORDER: $\frac{\partial MP_L(K, L)}{\partial L} < 0$

2.2 Firms with different Capital Levels

Relatie tussen kapitaal en optimale hoeveelheid werk?

Zie cursus

2.3 Long-Run Profits

Op lange termijn

- Bedrijf kan kapitaal bepalen voor productie
- Prijs per eenheid kapitaal komt overeen met intrestratio r

Maximalisatie Winst: $\max_{K, L} p f(K, L) - rK - wL$

FIRST ORDER: $p MP_K(K, L) = r$ en $p MP_L(K, L) = w \Rightarrow MRTS(K, L) = \frac{r}{w}$

3. Firm Behavior

Hoe gedraagt bedrijf zich in competitieve markt?

3.1 Competetive Markets

Competitieve Markt

- Vele consumenten (kopers) en bedrijven (verkopers)
- Niemand is individueel in staat om marktprijzen te wijzigen, ieder neemt marktprijs als gegeven (price-takers)

Assumpties

- In de cursus wordt veel verondersteld wat in echte wereld niet altijd het geval is
- Volledig info over consument en bedrijven, geen instapkosten en vrije wissel van werk en kapitaal, ...

3.2 Cost Minimization

$$\text{Maximalisatie winst: } \max_{x,K,L} px - rK - wL \quad \text{met } x = f(K,L)$$

$$\text{Minimale kosten: } C(\bar{x}) = \min_K rK + w \tilde{f}(K, \bar{x}) \quad \text{met } L = \tilde{f}(K, \bar{x}) \text{ zodat } \bar{x} = f(K,L)$$

$$\text{FIRST ORDER: } MRTS(K,L) = \frac{r}{w}$$

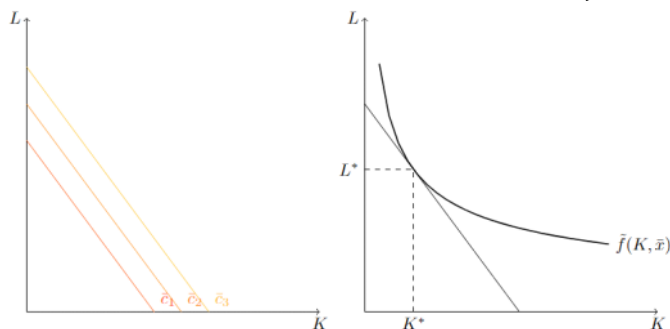
Isocost

- Verzameling van input-combinaties die gelijke kost-levels hebben

$$c\text{-isocost} = \text{set variabelen } (K,L) \text{ zodat } c = rK + wL$$

- Grafische voorstelling mogelijk
  - o Helling van grafiek is steeds $-\frac{w}{r}$

Links: voorbeelden isocosts, Rechts: Keuze van (K^*, L^*)

3.3 Optimal Output

Hoe beslist bedrijf voor maximale output?

- Prijs p beschouwd als gegeven (price-takers)

$$\text{Maximalisatie Output: } \max_x px - C(x) \quad \text{CONDITIE: } px^* - C(x^*) > 0$$

- Indien vaste kosten voor bedrijf: $C(0) > 0$

4. Present Discounted Value

Hoe gaan bedrijven om met investeringen en onzekerheid over de toekomst?

4.1 The opportunity cost of money

Bedrag investeren in toekomst?

- Startbedrag Bezit / Principal A_0
- Jaarlijkse Interest Ratio r
- Na t jaren: $A_t = A_0(1 + r)^t$

4.2 The Decision to invest

Wanneer investeren?

- Als het op lange termijn zorgt voor betere waarden
- Vergelijken tussen opties

4.3 A General Formula

$Y_i \rightarrow$ inkomstenflow van investering in jaar i

Present Discounted Value V_0

$$V_0 = \sum_{t=0}^{\infty} \frac{Y_t - C_t}{(1 + r)^t} \quad \text{Als } Y_t - C_t \text{ constant} \rightarrow V_0 = \frac{Y - C}{r}$$

Het is voordelig om te investeren als $V_0 > A_0$

4.6 Calculating The Internal Rate of Return

Stel prijs van investering is P

Internal Rate of Return r^*

$$P = \sum_{t=0}^{\infty} \frac{Y_t - C_t}{(1 + r^*)^t} \quad \text{bij constant netto inkomen} = \frac{Y - C}{r^*} \rightarrow r^* = \frac{P}{Y - C}$$

Enkel investeren als $r^* > r$

Nagekeken en vervolledigd op 03/06/2024

Module 4

1. Utility Functions

Utility = Tevredenheid van consument over consumptie

1.1 Preference and Utility

Utility Function u

- Geeft de utility weer van een agent over de consumptie van bundel goederen
- $u(x, y)$
- Marginale Utilities:

$$u_x(x, y) = \frac{\partial u(x, y)}{\partial x} \quad u_y(x, y) = \frac{\partial u(x, y)}{\partial y}$$

Voorkeur geven aan bundel

- Als utility van bundel groter is dan die van de andere bundel

Onverschillig tussen bundels

- Als utilities van bundels gelijk zijn

1.2 Budget Constraint

Aankoopgedrag wordt grotendeels bepaald door bedrag M dat consument wil/kan spenderen

- Stel goederen met prijzen p_x en p_y , consument kan bundels kopen als:

$$p_x x + p_y y \leq M \quad \rightarrow \quad \text{BUDGET CONSTRAINT}$$

2. Indifference Curves

Indifferentiecurves

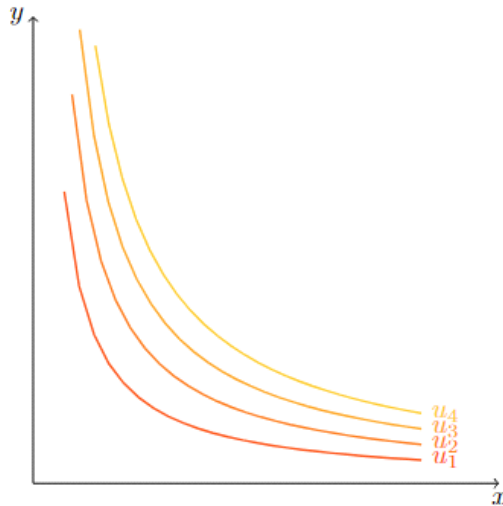
- Utilityfunctie grafisch voorstellen

- Verzameling van consumptiebundels die consument een gelijke hoeveelheid utility bezorgen
- Gelijkend aan isoquants van bedrijfsproductie

2.1 Graphical Representation

$$u(x, y) = \bar{u}$$

$$\text{Vb: } u(x, y) = xy$$

2.2 No-Crossing Property

Indifferentiecurves kruisen elkaar nooit!

Wel het geval?

- Inconsistentie in utilityfunctie

2.3 Marginal Rate of Substitution

Helling van indifferentiecurve geeft aan hoeveel eenheden van product x men wil opgeven om een eenheid meer van y te krijgen

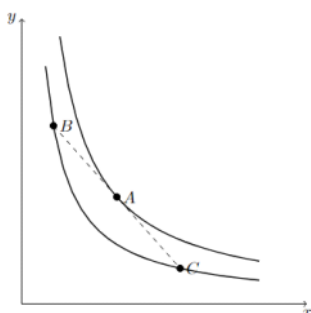
$$-MRS(x, y) \rightarrow \text{Marginal Rate of Substitution}$$

2.4 Convex Preferences

Voorkeuren zijn convex

- Meestal is een goede balans tussen producten in een bundel gewenst, en niet maar één product en weinig van het andere in een bundel

Vb: Consument is onverschillig over B en C (gelijke curve). A ligt op hogere curve en heeft dus meer voorkeur

Einde :)